

DOCTORAL THESIS

**THE LITERATURE
OF THE ROMANIAN EXILE
OF SPANISH EXPRESSION:
GEORGE USCĂTESCU**

- ABSTRACT -

Scientific Coordinator:

Prof. MIRCEA POPA Ph.D.

Ph.D. Student:

MORARU SANDA - VALERIA

ALBA IULIA

2010

TABLE OF CONTENTS

PREAMBLE	p. 5
I. BIOGRAPHIC PERIPLUS	p. 18
II. THE ACADEMIC	p. 30
III. THE POET	p. 35
III. 1. <i>THANATOS</i> (1970)	p. 39
III. 1. 1. Love	p. 41
III. 1. 2. Nature	p. 46
III. 1. 3. Exile	p. 48
III. 1. 4. Homesickness	p. 52
III. 1. 5. End of the world	p. 58
III. 1. 6. Death	p. 62
III. 1. 7. Varia	p. 68
III. 2. <i>DĀRĀMAT ILION</i> (1972)	p. 72
III. 2. 1. Love	p. 73

III. 2. 2. Nature.....	p. 74
III. 2. 3. Exile	p. 76
III. 2. 4. Time	p. 77
III. 2. 5. Spiritual Resurrection	p. 79
III. 2. 6. Death	p.80
III. 3. <i>MELC SIDERAL</i> (1974).....	p. 81
III. 3. 1. Love	p. 82
III. 3. 2. Homesickness.....	p. 83
III. 3. 3. Exile	p. 86
III. 3. 4. Death	p. 86
III. 3. 5. Criticism of the communist regime.....	p. 90
III. 4. <i>MEMORIA PĂDURII</i> (1977).....	p. 92
III. 4. 1. Love	p. 93
III. 4. 2. Nature.....	p. 93
III. 4. 3. Time	p. 97
III. 4. 4. Nostalgia	p. 98
III. 4. 5. Homesickness.....	p. 100
III. 4. 6. Exile	p. 101
III. 4. 7. Criticism of the communist regime.....	p. 103
III. 4. 8. Death	p. 105
III. 4. 9. Varia.....	p. 106

III. 5. <i>MILLENARIUM</i> (1980)	p. 108
III. 5. 1. Homesickness.....	p. 109
III. 5. 2. Time	p. 110
III. 5. 3. Exile	p. 111
III. 5. 4. Pessimism	p. 111
III. 5. 5. Death	p. 112
III. 5. 6. Varia.....	p. 113
III. 6. <i>AUTOBIOGRAFIE</i> (1985).....	p. 116
III. 6. 1. Reminiscences.....	p. 116
III. 6. 2. Love	p. 119
III. 6. 3. Homesickness.....	p. 120
III. 6. 4. Time	p. 121
III. 6. 5. Exile	p. 124
III. 6. 6. Death	p. 125
III. 6. 7. Varia.....	p. 128
III. 7. <i>POEZII</i> (1981)	p. 134
III. 8. <i>POEMAS DE LA TIERRA PERDIDA</i> (1991) ...	p. 137
IV. THE ESSAYIST	p. 141
IV. 1. „Destin” Journal (1951-1972) – Guiding lines	p. 141
IV. 2. Romanian spirituality.....	p. 147

IV. 3. Universal spirituality.....	p. 163
IV. 4. Poetic language.....	p. 173
IV. 5. Subculture.....	p. 180
IV. 6. Romania throughout history. Turning points	p.181
IV. 7. Nation and nationalism.....	p. 187
IV. 8. Echoes of the world history.....	p. 190
IV. 9. Bolshevism and communism.....	p. 192
IV. 10. The condition of the exiled Romanian elite.....	p. 199
IV. 11. European Union.....	p. 201
IV. 12. Politics.....	p. 210
IV. 13. Exile.....	p. 211
IV. 14. Technique.....	p. 218
IV. 15. Freedom.....	p. 219
V. CIVILISATION AND CULTURE	p. 224
VI. RELATIONS WITH ROMANIA	p. 260
VII. SNIPPETS OF PUBLISHED CORRESPONDENCE.....	p. 279
VIII. VARIA.....	p. 287

CONCLUSIONS ..... p. 350

INCLUSIVE BIBLIOGRAPHY..... p. 355

1. AUTHOR’S WORKS CONSULTED ..... p. 355

1. 1. IN VOLUMES ..... p. 355

1. 1. 1. Poetry ..... p. 355

1. 1. 2. Other issues ..... p. 355

1. 2. ESSAYS..... p. 355

2. CRITICAL REFERENCES (Books, surveys, articles,
interviews) ..... p. 360

APPENDICES ..... p. 369

1. AUTHOR’S WORKS ..... p. 369

1. 1. In volumes..... p. 369

1. 2. In periodicals (selective) ..... p. 373

2. The Resolution of the Local Council of Cluj-Napoca
bestowing the Title of Honorary Citizen of the
City..... p. 383

KEY - WORDS: literature, exile, destiny, biography, culture, art, philosophy, history, politics, humanism, dualism, press, correspondence

The present dissertation paper attempts to synthesize the work of one of the most polygraphic Romanian writers of Spanish exile, namely professor George Uscătescu, prominent figure of the Spanish cultural background as of the second half of the 20th century.

The architecture of the paper lies upon eight chapters, complemented by the preamble, the conclusions, the inclusive bibliography and the appendices.

PREAMBLE

The introductory body sets forth the main phases of Romanian exile of the 20th century, as outlined by the Romanian histories of literature: the first exile wave crossed the borders in the 40's-50's (including George Uscătescu), the second in the 60's-70's, whereas the next ensued in the 80's. I haven't laid particular emphasis on the semantic differences among *diaspora*, *exile* and *emigration*, as it is currently a topic open to debate, opting, within the economy of this paper, for the term "exile".

Whereas the majority of the intellectuals steered their course towards European countries (with propensity for France, Germany, Italy and Spain) during the first wave, the exodus shifted towards the United States of America during the following phases. Wherever they ended and established, they had to confront various obstacles and impediments, primarily pertaining to the adjustment to a new reality and climate, thoroughly different from what they left home, secondarily to the language of the respective country. Those who achieved utter acclimation could work their way towards a professional status, bearing in mind that many of the exiled Romanians inscribed their names upon the universal cultural patrimony (Mircea Eliade, Eugen Ionesco).

From the very onset of the exile period, the Romanians from Spain benefited from a privileged situation, as part of them were on diplomatic missions in the country at the outbreak of the World War II. By its ending, in anticipation of the precarious juncture Romania was to confront, they decided not to return home, despite being repeatedly approached by the Romanian authorities and requested to return. Such was the case of poet Aron Cotruș, press attaché under the Romanian Legation in Madrid; Alexandru Busuioceanu was an academic in Madrid, Aurel Răuță, at Salamanca, Cirilo Popovici, at Granada and

Alexandru Ciorănescu, in the Canary Islands, at the University of La Laguna.

I laid particular stress on the Romanian exile in Spain and the countries of Latin America, highlighting its contribution to the preservation and elevation of the Romanian language and culture within these countries. Through outstanding financial efforts and subscriptions, a series of Romanian journals were published in Spain (“Carpații”, “Destin”, “Fapta”, “Libertatea românească”, “Țara și exilul”), in Mexico (“Drum”), Argentina (“Cuget românesc” and “Pământul strămoșesc”); Romanian publishing houses were set-up: (“Carpații”, “Destin” and “Dacia”, in Madrid; “Cartea Pribegiei” and “Meșterul Manole”, in Buenos Aires) as well as cultural associations (“Fundăția Culturală Română”, Madrid; “Asociația Culturală Hispano-Română”, Salamanca; “Asociația Enciclopedică Română”, Ciudad de México), with the declared purpose to carry on the Romanian tradition, however aloof from the country they may have been. It is a matter of course that all the exiled culture people longed for their return home, this yearning being the very mobile which helped them outgrow the problems there occurred in their adoptive countries; yet, years passed by, abeyance lengthened and lengthened, and plenty of them departed this life afar from home, without achieving

their long-life dream of returning to their native heaths. Those who survived the events of 1989 were able to revisit their home lands, even though for short whiles, but did not establish there for the rest of their lives. Others managed to return to the country during the communist regime, for brief visits, which generated much anxiety within the Romanian communities abroad, as they (including George Uscătescu) were presently labeled as collaborators of the ongoing regime.

The unanimous opinion of the historians and literary critics is that the literature of the Romanian exile is part of the Romanian literary patrimony, as it produced and published, during the communist regime of Romania, masterpieces of outstanding value, not subjected to the drastic censorship practiced as country policy.

I. BIOGRAFIC PERIPLUS and II. THE ACADEMIC

The ensuing two chapters of the paper set forth details on the life and academic activity of the professor and man of culture George Uscătescu. He was born on May 5th, 1919, in Curteana - Crețești, the County of Gorj, as the third offspring of Cornelia and Vasile Uscătescu. As his father was a school teacher, the intellectual background of their home constituted a natural creed for the

vocation and inclination to study proved by the eight child of the family. He attended primary and middle school in his native village, completing his secondary studies at “Tudor Vladimirescu” High School of Târgu Jiu, where he promoted the school-leaving examination first, all throughout the land of Oltenia.

During 1937 and 1940, he attended simultaneously the courses of two faculties: the Letters and Philosophy Faculty and the Law Faculty of the University of Bucharest. His literary debut occurred in “Tineretea” journal, in 1939. Upon the suggestion of Nicolae Iorga, he set out for Italy with a scholarship in 1940, turned to account in 1941, when he was conferred the PhD title in Letters at Rome, whereas two years later, he was granted the same in Law. He was the apprentice of the Italian Philosopher Giovanni Gentile, who left his mark throughout the entire activity of George Uscătescu.

In May 1943, George Uscătescu set out for Spain and established in Madrid, where in 1950 he spoused Consuelo Rubio, a Spanish soprano of worldwide reknown (1928-1981), yet enjoyed no descendants. Consuelo was rated very highly by the critique of the time for the outstanding voice qualities she displayed while performing opera airs, for her stage performance, as well as the demureness of her vocal skills and accomplished

diction, wherefore she picked up easily on the Romanian language and, according to his spouse's statements from various interviews, she registered a strong Gorj-ean accent.

The destiny of the pair bore a great resemblance, as both of them became better reputed in other countries than their native ones. Beginning with 1955, George Uscătescu was granted Spanish citizenship on objective grounds, yet he professed his Romanian appurtenance proudly, wherever he was invited and introduced himself.

Upon his very arrival in Spain he became collaborator, and consequently member of the Superior Council of Scientific Research (Madrid). He picked up the Spanish language quickly, the book of his heart being Miguel de Unamuno's novel, *The life of Don Quijote and Sancho*. He made a name for himself within the literary Spanish world rather soon, being held in high regard by his collaborators and students. Beginning with 1947, he delivered a course on the European states at the Faculty of Political Science of Madrid. In 1953 he was granted tenure at the Chair of Philosophy of culture and Esthetics of the famous and prestigious Complutense University of Madrid, where he held philosophy and esthetics classes. Several years later, in 1957, he delivered a course on Romanic philology at the University of

Barcelona. Between 1946 and 1981 he lectured at the University of Santander, whereas within the period of 1960-1970 he was in charge of the Department for Contemporary Affairs of this university.

As of 1971, he became tenured at the Philosophy of Culture, Esthetics and Arts Department of the Madrilenian University, and president of the department subsequently, following in the title of the Spanish philosopher Eugenio D'Ors; his academic performance at the University of Complutense extended over a period of almost four decades (1950-1986). He was submitted invitations at universities all over the world (Rome, Buenos Aires, Strasbourg, Paris, Florence, Palermo and Modena, to list some of them). The students who attended his lectures benefited from the opportunity to learn about the defining facets of the Romanian culture, Eminescu and Brancusi lying permanently at the heart of his academic speech.

He contributed essays, articles and reviews to cultural newspapers and journals from Spain ("Cuadernos Hispanoamericanos", "ABC", "Revista de Estudios Políticos", "Revista de filosofía", "La Vanguardia") and around the world ("Orizonturi", Stuttgart; "Buletinul Bibliotecii Române" from Freiburg; "Caete de dor" and "Ființa românească, Paris; "Cuvântul din exil" and "Revista

Scriitorilor Români, München; “Filosofia Oggi”, Rome), whereas several of his articles and books were translated and published in Romania during the communist ruling, within „Revista de istorie și teorie literară” and Eminescu publishing house.

Furthermore, he was the founder of the journal and publishing house “Destin”, one of the most longeval cultural Romanian reviews of exile, which was issued on a ongoing bases for 20 years (1951-1972), and which enjoyed the collaboration of an impressive number of exiled Romanian intellectuals, among whom we list: Mircea Eliade, Vintilă Horia, Horia Stamatu, Ștefan Baciu, Nicu Caranica, Pamfil Șeicaru, Basil Munteanu, Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Ștefan Lupașcu, Alexandru Busuioceanu, Paul Miron, Aurel Răuță, Grigore Cugler, N. I. Herescu, Alexandru Ciorănescu. The most part of Mircea Eliade’s work was published within “Destin”, prior to being absorbed and published in the country, aspect not mentioned in any of the issues published in Romania. On these lines, moral remedy is prerequisite for the contribution of George Uscătescu for the promotion of Mircea Eliade’s work.

Professor Uscătescu’s research activity, collected in numerous volumes, was gratified with many awards, among which we’d like to make mention of: in 1957 he was bestowed the Award of

the Latin Union (for the volume *La mort de l'Europe*) in Paris; in 1964, he was awarded another prestigious title, the Prize of European Unity (for the work *Europa ausente*); thereafter, he was conferred two important awards in Spain: in 1970, the National Literary Award of Spain “Menéndez Pelayo” at Madrid (for *Erasmus* monography), whereas in 1987, he was awarded the Júcar honor, at Cuenca (for the anthology of poetry in the Spanish language, *Anábasis*).

He was a member of manifold philosophical and cultural associations, of the editorial boards of prestigious philosophy reviews, certifying the genuine appreciation he enjoyed throughout his entire life. The most dignifying title he has ever held was that of chairman of Iberoamericane Society of Philosophy.

On September 10th 1991, he was elected honorary member of the Romanian Academy, a milepost throughout his activity, token that he hadn't been forgotten in Romania, yet appreciated for his exceptional exile activity on the defense and preservation of the Romanian cause. Other valuable distinctions ensued within the country: on July 2nd 1992, he was conferred the Honoris Causa title of Cluj-Napoca „Babeş-Bolyai” University. Moreover, he was distinguished with the Grand Prize of „Lucian Blaga” International Festival. The same year brought upon him the title of Doctor

Honoris Causa, bestowed by „Alexandru Ioan Cuza” University of Iasi. He passed away on May 11th 1995, in Madrid.

III. THE POET

Within this chapter, I submitted a detailed analysis of the poetry signed by George Uscătescu, influenced by the works of Eminescu, Blaga and Barbu. He published his first poetry volume rather late, in the 70's, all his poems being written exclusively in Romanian, the language of his native lands, which was able, according to all his interviews, to synthesize best his thoughts, feelings and inner turmoil caused by homesickness.

Within the publishing house he coordinated, he produced six poetry volumes: *Thanatos* (1970), ridden by the motif of death; *Dărâmat Ilion* (1972), structured upon the motifs of country - citadel; *Melc sideral* (1974), built around the theme of fate of the exiled; *Memoria pădurii* (1977), which versified, on the one hand, the yearning and homesickness, and the qualm against the passage of time, on the other hand; *Millenarium* (1980), upon the utopia of 2000 and, recurrently, the theme of time; *Autobiografie* (1985), a possible biography of the author, abounding in reminiscences of childhood and adolescence, in the attempt

to diminish the devastating effects of time upon memory. In 1981, an anthology of George Uscătescu's poems was issued in Bucharest, as well as one in Spanish in 1991, entitled *Poemas de la Tierra Perdida*, with the translation submitted by the author himself.

The preferential themes professed by George Uscătescu's poetry are: the duality life-death, exile, love, apocalypse, nature, loneliness. Furthermore, for the definition of his ideas, the author appeals to mythical and biblical elements and characters (Icarus, Sisif) and (Jesus, Lazarus) respectively. His poetry conveys ideas of metaphysical, elegiac, nostalgic, contemplative nature, framed by Professor Mircea Popa under the poetry of the 70's produced in Romania

IV. THE ESSAYIST

The fourth chapter of the dissertation paper sets forth the far-reaching essayistic activity submitted by George Uscătescu, absorbed by thousands of studies and articles published on the most diverse topics. Along with the editorial essays published with each issue of "Destin", I also highlighted other essential works, grouped thematically.

The thousands of essays George Uscătescu signed and published are the bearing of his arduous research activity, prodigal imagination and manifold preoccupations. With a mind to the promotion of the Romanian culture outland, he laid at the core of his works, dissertations and lectures, essential personalities of the Romanian land: Eminescu, Enescu, Blaga, Brancusi, Noica, as he was raised and brought up in appreciation of these cultural Romanian values. He often related his own ideas to those forwarded by grand names of the universal patrimony, such as Heidegger, Gentile, Cervantes, Unamuno, Ortega y Gasset. His passion for arts betrays particular admiration for the Spanish painting (especially Velázquez, Goya and Picasso), as well as for Spanish music (primarily Manuel de Falla, whose creation he most often sets beside that of George Enescu and Béla Bartók).

Among the recurrent themes of these essays, we make mention of: the Romanian culture (*Prezența lui George Enescu în cultura noastră; Actualitatea lui Eminescu; Caracterele culturii românești; Universalitatea culturii românești; Constantin Noica un profil în curaj și în timp; Liviu Rebreanu - expresie a instinctului național; Nicolae Titulescu: dinamica păcii*); the universal culture (*Cristofor Columb, acum; San Francisco,*

transfiguración poética; Pirandello y la reinención del teatro; Centenario de Ezra Pound); the poetic language (Lenguaje poético y musical en García Lorca; Nuevos aspectos de la fenomenología del lenguaje); sub-culture and kitsch (Espectáculo, juego y magia); Romania's history (Problema statului românesc; Perspectiva Unirii; Transilvania); nation and nationalism (Fenomenul naționalist); universal history (Pentru o teorie a revoluției); bolshevism and communism (Sensul libertății; Problema omului în lumea sovietică); the situation of the Romanian exiled elites (Revolta elitelor); the European Union (Integrarea politică și culturală a Europei de Est; Făuritori ai spiritului european; A gândi Europa: lumini și umbre); politics (El poder: del narcisismo a la violencia); exile (Nou itinerar; Cultură și libertate; Este posibilă întoarcerea?; El tiempo de Ulises); technique and technology (Tehnică și Utopie); freedom (Nemesis și libertate).

Other recurrent themes, not particularized within the economy of the paper, are: the tradition of the past, the crisis of contemporaneity, the doubtful future, the conflict and crises of humanities, the gap between generations, the actuality and ageless of the ideas forwarded by Seneca or Erasmus.

V. CIVILISATION AND CULTURE

Chapter V carries forth two of his works on the theme of culture: a historical compendium of the universal culture (*Breviario de cultura*) and a synthesis of the ascent of the idea of culture throughout the centuries (*Ontologia culturii*).

VI. RELATIONS WITH ROMANIA

Within the ensuing chapter of the paper, I laid weight upon two consequential volumes signed by George Uscătescu in Spanish, at the outset of the 50's: the former, on Romanian history (*Rumanía. Pueblo. Historia. Cultura*), and the latter, on the Hispanic-Romanian relations (*Relaciones culturales hispano-rumanas*). The aforementioned studies, not yet translated into Romanian, were published with the view of presenting the foreigners, particularly those conversant with the Spanish language, a bird's eye view upon the history of our country from its beginning until the mid of the 20th century, as well as a chronology of the cultural relations between Spain and Romania, which were enhanced as of the second half of the 19th century.

The itinerancies made by George Uscătescu in Romania, in 1968, 1970 and post 1989, are also given account of within this

chapter. The first one-day visit, extremely brief, took place against the background of the Czechoslovak events of 1968, making it impossible for Uscătescu to stay longer under such circumstances. The ensuing visit, in the company of Consuelo, was charged with powerful emotions, as he managed to see his house and family after many years and collect his thoughts at the resting place of his parents. Following the Revolution of 1989, he traveled to Romania several times, with the occasion of various awards and academic titles he was conferred upon. His greatest sorrow remained that Oltenia hadn't paid him the due respect, as the Universities of Cluj-Napoca and Iasi had.

VII. SNIPPETS OF PUBLISHED CORRESPONDENCE

Over the course of this chapter, I reproduced several epistles of George Uscătescu's correspondence with professors Ovidiu Drimba, Grigore Nandriș and Mihai Drăgan, either him calling on their collaboration to his journal, either them issuing requests of volumes signed by him, so as to insert them in their personal libraries. They also give an accurate account on the keen activity George Uscătescu carried out as invitee to many conferences, particularly throughout Europe.

VIII. VARIA

The last chapter of the dissertation paper includes a selection of several valuable works of George Uscătescu, of an extremely various problematic, some of these volumes awarded at international level: *Proces umanismului*, throughout which the author ponders upon the human destiny and its spiritual values; *De Maquiavelo a la razón de Estado*, a history of the political theory, as outlined by the works of Machiavelli, Dante, Guicciardini; *Europa, utopia noastră*, a history of the European Union; *Luceafărul, la un centenar*, dramatic poem written on the commemoration of a centenary from the death of Mihai Eminescu; *Le centenarire de Mihai Eminescu. Poète national roumain*, a valuable synthesis piece on the work of Mihai Eminescu; *Europa absentă*, giving an accurate account of the situation of the Eastern European states under the communist regime, via which the author expresses his hope that these states shall become members of the European Union in the future (most of them have already become part of it, whereas others are waiting for their affiliation); *Erasmus*, a monography of the Dutch humanist; *Rebelión de las minorías*, in which he foresees the salvage of Europe only through the elites and the genuine cultural values; *Juan Bautista Vico y el mundo histórico*,

an interpretation of the work and thought of the Italian philosopher; *Escatología e historia*, a philosophy of history; *Utopía y plenitud histórica*, a synthesis of the concept of utopia from Antiquity till the modern philosophers; *Séneca, nuestro contemporáneo*, a monography of the Romanian philosopher; *Aventura de la libertad*, accounting for the drama of the exiled; *Fronteras del silencio*, in which he builds a parallelism between the Romanian and the universal cultures; *Teatro occidental contemporáneo*, a panorama of the 20th century theater, structured on the binomial theatre-antitheatre; *Supervivencia de la literatura y del arte*, encompassing a series of essays on theatre, music, philosophy, politics, culture; *Aporías del estructuralismo*, a history of structuralism; *Conversaciones actuales*, which binds together the essays published within the Spanish newspaper “ABC” (1969-1970), on topics such as history, politics, art, culture and science.

INCLUSIVE BIOGRAPHY and APPENDICES

The inclusive biography (incorporating the author’s works consulted to the purpose of developing this thesis and the critical references - books, studies, articles and interviews), as well as the appendices, conclude the present paper; the appendices encompass,

selectively, the titles of the volumes and essays published by George Uscătescu in Romanian and Spanish (it is worth mentioning that he published over 100 volumes and approximately 6000 articles, studies and essays in Romanian and foreign languages, particularly Spanish, Italian and French), as well as the Resolution of the Local Council of Cluj-Napoca of bestowing the title of “Honorary Member” of the city in 1992.

CONCLUSIONS

As a conclusion, we can assert that a series of personalities distinguished themselves during the Romanian exile in Spain, such as Alexandru Ciorănescu, Vintilă Horia, Alexandru Busuioceanu, Aron Cotruș, George Uscătescu, proving thus that the Romanians exiled in the Iberian Peninsula constituted one of the most fecund Romanian community, judging by the writing and academic activity it carried out, as well as journal publication, publishing houses and association establishment; they could develop under an extremely creative environment, genial for cerebration, culture and writing.

It may safely be said that George Uscătescu asserted himself in the field of philosophy and morphology, being held in high

regard as an academic and essayist, having produced an ample encyclopedic activity on variform topics and themes: from culture, esthetics, philosophy and history to politology. He proclaimed culture as the only redemption possibility of the humanity, capable of riding out the storm of subculture and moral decadence.

George Uscătescu acted as a genuine ambassador of the Romanian spirit wherever he carried out his prodigal activity, going a long way towards manifold fields of knowledge, projecting his existence dually between Romania and Spain, between essay and poetry writing, between literature and philosophy. His destiny of exile gravitated around the idea and endeavors to promote the Romanian spirituality and the values thereof across the world. His research work, corroborated with the academic activity and the lectures delivered at conferences, congresses and symposia, as well as the issuance of “Destin” achieved his ideal heartily. It is mandatory that his entire work, together with that produced by other Romanian intellectuals who lived in exile, be reclaimed by libraries, translated (if necessary) and published in Romania so as to replenish the panorama of the Romanian culture.

INCLUSIVE BIBLIOGRAPHY

1. AUTHOR'S WORKS CONSULTED

1. 1. IN VOLUMES

1. 1. 1. POEMS

1. *Thanatos*, Madrid, Editura Colecția Destin, 1970.
2. *Dărâmat Ilion*, Madrid, Editura Colecția Destin, 1972.
3. *Melc sideral*, Madrid, Editura Colecția Destin, 1974.
4. *Memoria pădurii*, Madrid, Editura Colecția Destin, 1977.
5. *Millenarium*, Madrid, Editura Colecția Destin, 1980.
6. *Poezii*, București, Editura Eminescu, 1981.
7. *Poemas de la tierra perdida*, Madrid, Editorial Bitacora, 1991.

1. 1. 2. OTHER ISSUES

1. *Relaciones culturales hispano-rumanas*, Madrid, Centro de Estudios Orientales, 1950.
2. *Caracterele culturii românești*, Madrid, Editura Destin, 1966.
3. *Nou itinerar*, Madrid, Editura Colecția Destin, 1968.
4. *Némesis y libertad*, Editora Nacional, Madrid, 1968.

5. *Aporías del estructuralismo*, Madrid, Instituto de Estudios Políticos, 1971.
6. *Erasmus*, București, Editura Univers, 1982.
7. *Brâncuși și Artă secolului*, București, Editura Meridiane, 1985.
8. *Breviario de cultura*, Madrid, Editorial Reus, 1985.
9. *Ontologia culturii*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1987.
10. *Proces umanismului*, București, Editura Politică, 1987.
11. *Luceafărul: la un centenar*, Madrid, Editura Destin, 1989.
12. *Timp și Destin*, Madrid, Editura Destin, 1993.
13. *Europa absentă*, Iași, Editura Institutului European, 2005.

1. 2. ESSAYS

1. *Sensul libertății*, în „Destin”, nr. 1 / iunie 1951.
2. *Problema statului românesc*, în „Destin”, nr. 2 / octombrie 1951.
3. *Revolta elitelor*, în „Destin”, nr. 3 / 1952.
4. *Fenomenul naționalist*, în „Destin”, nr. 4 – 5 / noiembrie 1952.
5. *Problema omului în lumea sovietică*, în „Destin”, nr. 6 – 7 / august 1953.

6. *Pentru o teorie a revoluției*, în „Destin”, nr. 8 – 9 / mai 1954.
7. *Nou itinerar*, în „Destin”, nr. 10 / 1956.
8. *Prezența lui George Enescu în cultura noastră*, în „Destin”, nr. 10 / 1956.
9. *Perspectiva Unirii*, în „Destin”, nr. 11 / 1959.
10. *Tehnică și utopie*, în „Destin”, nr. 12 / 1962.
11. *Actualitatea lui Eminescu*, în „Destin”, nr. 13 – 14 / 1964.
12. *Tradición y futuro*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 141-142, 1965.
13. *Caracterele culturii românești*, în „Destin”, nr. 15 / 1966.
14. *Perfiles de un nuevo humanismo*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 150, 1966.
15. *Aniversario de la revolución rusa*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 155, 1967.
16. *Filosofía de la libertad en la Ley Orgánica*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 152, 1967.
17. *Nuevos aspectos de la fenomenología del lenguaje*, Madrid, Editorial Punta Europa, 1967.
18. *La unidad rumana cumple medio siglo*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 162, 1968.
19. *Nemesis și libertate*, în „Destin”, nr. 16 / 1968.
20. *Proceso al humanismo*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 159-160, 1968.

21. *Una crítica sustancial del marxismo*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 157, 1968.
22. *Nemesis și libertate*, în „Steaua”, anul XLII, nr. 10, octombrie 1991.
23. *Transilvania*, în „Destin”, nr. 17 – 18 /1968.
24. *Actualidad de Maquiavelo*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 165-166, 1969.
25. *Cultură și libertate*, în „Destin”, nr. 19 – 20 / 1969.
26. *En el quinto centenario de Erasmo*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 168, 1969.
27. *Antinomias estructurales de la libertad*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 174, 1970.
28. *Heidegger e il suo secolo*, în „Destin”, nr. 21 – 23 / 1971.
29. *Libertad y cultura de masas*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 176-177, 1971.
30. *Sindicalismo y política*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 179, 1971.
31. *Este posibilă înțoarcerea?*, în „Destin”, nr. 24 – 25 / 1972.
32. *Panorama actual del sindicalismo*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 185, 1972.
33. *Trabajo, burocracia, organización social*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 182, 1972.

34. *Ontología de la existencia social*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 188, 1973.
35. *Teoría de la información*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 192, 1973.
36. *Aniversario de Emmanuel Kant (En el sentido de nuestro tiempo)*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 197, 1974.
37. *Fundamentos éticos del Estado platónico*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 193, 1974.
38. *Heráclito y la interpretación*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 194, 1974.
39. *El espacio en el arte*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 297, 1975.
40. *El XXIV centenario de Platón (una presencia)*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 199, 1975.
41. *Ontología social en Giovanni Gentile (Reflexión ante un centenario)*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 202, 1975.
42. *Paradigmas de la política*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 204, 1975.
43. *Dinámica de generaciones: el tema de las generaciones, una permanencia*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 208-209, 1976.
44. *Espectáculo, juego, magia*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 311, mayo 1976.

45. *Comunidad Europea*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 213-214, 1977.
46. *Europa y la inteligencia*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 216, 1977.
47. *Humanismo y cultura de masas*, în „Revista de estudios políticos”, nr. 211, 1977.
48. *Gîndind la Brîncuși*, în „Revista de istorie și teorie literară”, anul XXXI, nr. 2, aprilie-iunie 1983.
49. *San Francisco, transfiguración poética*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 397, julio 1983.
50. *Filosofía del lenguaje cinematográfico*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 408, 1984.
51. *Centenario de Ezra Pound*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 426, 1985.
52. *La otra cara de la libertad*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 416, 1985.
53. *Lenguaje poético y musical en García Lorca (I)*, în „Revista de istorie și teorie literară”, anul XXXIV, nr. 1, ianuarie-martie 1986.
54. *Lenguaje poético y musical en García Lorca (II)*, în „Revista de istorie și teorie literară”, anul XXXIV, nr. 2-3, aprilie-septembrie 1986.

55. *Metafísica y cibernética*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 428, 1986.
56. *Pirandello y la reinención del teatro*, în „Cuenta y razón”, nr. 24, 1986.
57. *Filosofía del miedo*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 450, 1987.
58. *Liviu Rebreanu – expresie a instinctului național*, în „Revista de istorie și critică literară”, nr. 1-2, 1987.
59. *Eminescu y Hölderlin*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 453, 1988.
60. *Brancusi, escultor del siglo*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 453, 1989.
61. *Centenario de Mihai Eminescu*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 472, 1989.
62. *En el centenario de Martin Heidegger*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 469-470, 1989.
63. *Le centenaire de Mihai Eminescu, poète national roumain*, în „Litteratures”, no. 23, automne 1990.
64. *El poder: del narcisismo a la violencia*, în „Separata extracomercial de Verbo”, año 1990, serie XXIX, no. 285 – 286, Speiro SA.

65. *Făuritori ai spiritului european*, în „Steaua”, anul XLI, nr. 7, iulie 1990.
66. *Rumania, entre el holocausto y la libertad*, în „Cuadernos hispanoamericanos”, nr. 476, 1990.
67. *Autoprezentare*, în „Steaua”, anul XLII, nr. 2-3, februarie-martie 1991, traducere din limba italiană de Mircea Varan.
68. *Cuvânt înainte*, în „Steaua”, anul XLII, nr. 10, octombrie 1991.
69. *Nicolae Titulescu: Dinamica păcii*, în „Tribuna”, anul III (serie nouă), nr. 11 (1786), 14-20 martie 1991.
70. *Cristofor Columb, acum*, în „Steaua”, anul XLIII, nr. 11-12, 1992, p. 16, traducere de Ștefan Damian.
71. *A gândi Europa: lumini și umbre*, în „Tribuna”, anul VI, serie nouă, nr. 41, 1994.
72. *Despre Basarabia*, în „Curierul românesc”, an XIV, nr. 12, decembrie 2002.
73. *Despre mari nume ale culturii românești*, în „Curierul românesc”, an XIV, nr. 12, decembrie 2002.
74. *Acerca de la Nación: el caso de los EE. UU.*, în „Cuadernos de pensamiento político FAES”, nr. 16, 2007.

2. CRITICAL REFERENCES (BOOKS, STUDIES, ARTICLES, INTERVIEWS)

1. **Adam, Geogeta, Adam, Ioan**, *Proba exilului*, București, Editura Viitorul Românesc, 2002.
2. **Albulescu, Ion**, *Cu George Uscătescu despre destinul românesc*, în „Steaua”, anul XLV, nr. 6, iunie 1994.
3. **Andrei, Nicolae A.**, *Umanistul european: George Uscătescu*, în „Lamura”, anul III (serie nouă), nr. 30-32, aprilie-iunie 2004.
4. **Anghelescu, Mircea**, *Cămașa lui Nessus*, București, Editura Cartea Românească, 2000.
5. **Badea, Dan C.**, *Dialogul umanismelor*, în „Ramuri”, nr. 7, 15 iulie 1988.
6. **Barrero Pérez, Óscar**, *Historia de la literatura española contemporánea (1939-1990)*, Madrid, Ediciones Istmo, 1992.
7. **Băciuț, Nicolae**, *Literatura exilului, exilul literaturii*, Târgu-Mureș, Editura Nico, 2006.
8. **Bălu, Ion**, *Poemele lui George Uscătescu*, în „România literară”, anul XIV, nr. 39, 24 septembrie 1981.

9. **Behring, Eva**, *Scriitori români din exil (1945 – 1989)*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2001.
10. **Bocu, Michaela**, *Cu George Uscătescu despre România. Popor. Istorie. Cultură (I)*, în „Adevărul de Cluj”, nr. 743, 28 octombrie 1992.
11. **Bocu, Michaela**, *Cu George Uscătescu despre România. Popor. Istorie. Cultură (II)*, în „Adevărul de Cluj”, nr. 744, 29 octombrie 1992.
12. **Bocu, Michaela**, *Cu George Uscătescu despre România. Popor. Istorie. Cultură (III)*, în „Adevărul de Cluj”, nr. 745, 30 octombrie 1992.
13. **Bota, Ioan, Ionițoiu, Cicerone**, *Martiri și mărturisitori ai Bisericii din România. Biserica Română Unită cu Roma, Greco – Catholică. Biserica Romano - Catholică*, Cluj-Napoca, Editura Patmos, 1998.
14. **Brown, Gerald G.**, *Historia de la literatura española. Tomo 6/1: El siglo XX (Del '98 a la Guerra Civil)*, Barcelona, Editorial Ariel, 1991.
15. **Budău, Eugen**, *Corespondență Mihai Drăgan – George Uscătescu*, în „Ateneu”, anul 35, nr. 11 (350), noiembrie 1998.

16. **Budeanu, Irina**, *Un profet al Europei*, în „Azi”, nr. 908, 19 iunie 1995.
17. **Calafeteanu, Ion, Dinu, Nicolae; Gheorghe, Teodor**, *Emigrarea populației evreiești din România în anii 1940-1944. Culegere de documente din Arhiva Ministerului Afacerilor Externe*, București, Editura Silex, 1993.
18. **Câmpean, Remus**, *Biserica Română Unită între istorie și istoriografie*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003.
19. **Caranica, Nicu, George Uscătescu**: *Aporias del estructuralismo*, în „Destin”, nr. 24-25 / 1972.
20. **Caranica, Nicu, George Uscătescu**: *Teatro occidental contemporáneo*, în „Destin”, nr. 17-18 / 1968.
21. **Caranica, Nicu, George Uscătescu**: *vârsta utopiei*, în „Destin”, nr. 16, 1968.
22. **Caranica, Nicu**, *Nemesis și libertate*, în „Destin”, nr. 17-18 / 1968.
23. **Caranica, Nicu**, *Thanatos*, în „Destin”, nr. 21-23 / 1971.
24. **Caranica, Nicu**, *Thanatos*, Madrid, Colecția „Destin”, 1971.
25. **Caravia, Paul, Constantinescu, Virgil, Stănescu, Flori**, *The Imprisoned Church. Romania, 1944-1989*, Bucharest, The National Institute for the Study of Totalitarianism, Bucharest, 1999.

26. **Chendi, Ștefan**, *Timpul lui Ulise*, în „Destin”, nr. 13-14 / 1964.
27. **Chifăr, Nicolae**, *Istoria creștinismului*, vol. IV, Iași, Editura Trinitas, 2005.
28. **Chisăliță, Lucia**, *George Uscătescu: Șansele culturii românești la ora actuală sînt reale*, în „Tribuna”, anul IV, serie nouă, nr. 20, 1992, interviu cu George Uscătescu.
29. **Cimpoi, Mihai**, *George Uscătescu (Spania) – Eminescu stabilește soliditatea culturii românești*, în „Luceafărul”, nr. 11 (110), 1 aprilie 1992.
30. **Cimpoi, Mihai**, *Spre un nou Eminescu*, Chișinău, Editura Hyperion, 1993.
31. **Cismărescu, Mihai**, *George Uscătescu: Erasmo*, în „Destin”, nr. 21-23.
32. **Cismărescu, Mihai**, *George Uscătescu: Nou itinerar*, în „Destin”, nr. 17-18 / 1968.
33. **Comoroșan, Sorin**, *România, societate cu răspundere limitată*, București, Editura Cartea Românească, 1995.
34. **Corbea, Ileana, Florescu, Nicolae**, *Resemnarea cavalerilor: reevaluări critice și memorialistice ale literaturii exilului*, București, Editura Jurnalul literar, 2002.

35. **Corobca, Liliana**, *Poezia românească din exil*, București, Institutul Cultural Român, 2006.
36. **Coterlan, I. D. C.**, *Juan Bautista Vico y el mundo histórico* de George Uscătescu, în „Destin”, nr. 10 / 1956.
37. **Coterlan, I. D. C.**, *Poziția ultimei interpretări sintetice a istoriei românilor*, în „Destin”, nr. 2, octombrie 1951.
38. **Coterlan, I. D. C.**, *Rebelión de las minorías* de George Uscătescu, în „Destin”, nr. 10 /1956.
39. **Coterlan, I. D. C.**, *Un aport românesc la morfologia politică a Renașterii*, în „Destin”, nr. 3, aprilie 1952.
40. **Cristea, Mihaela**, *Experiența inițiativă a exilului*, București, Editura Roza Vânturilor, 1994.
41. **Cristofor, Ion**, *George Uscătescu: Duc pretutindeni cu mine imaginea spațiului românesc*, în „Tribuna”, nr. 41, 6-12 octombrie 1994.
42. **Cristofor, Ion**, *Românitățe și exil*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2006.
43. **Dobre, Dumitru, Huiu, Iulia, Toader, Mihaela**, *Sursele Securității informează*, București, Editura Humanitas, 2008.
44. **Dobre, Dumitru, Taloș, Dan**, *Români în exil, emigrație și diaspora. Documente din fosta arhivă a C. C. al P. C. R.*, București, Editura Pro Historia, 2006.

45. **Dumitrescu, Vasile C.**, *O istorie a exilului românesc (1944-1989)*, București, Editura Victor Frunză, 1997.
46. **Dumitrescu-Bușulenga, Zoe**, *Brâncuși în viziunea lui Uscătescu*, în „Revista de istorie și teorie literară”, anul XXXI, nr. 2, aprilie-iunie 1983.
47. **Dumitrescu-Bușulenga, Zoe**, *Itinerarii prin cultură*, București, Editura Eminescu, 1982.
48. **Enescu, Radu, George Uscătescu**: *Conversaciones actuales*, în „Destin”, nr. 24-25 / 1972.
49. **Enescu, Radu, George Uscătescu**: *Maquiavelo y la pasión del poder*, în „Destin”, nr. 21-23 / 1971.
50. **Filip, Traian**, *Corăbii dincolo de orizont. Interviu cu George Uscătescu*, în „Cronica”, anul II, nr. 6, 9 februarie 1990.
51. **Filitti, Georgeta**, *Din viața exilului românesc: 1954-1968. Vol I (1954-1957)*, București, Editura Speteanu, 2008.
52. **Filitti, Georgeta**, *Vocile exilului*, București, Editura Enciclopedică, 1998.
53. **Firan, Florea**, *Profiluri și structuri literare. Contribuții la o istorie a literaturii române*, vol. II (M-Z), Craiova, Editura Scrisul românesc, 2003.

- 54. Florescu, Nicolae**, *Întoarcerea proscrisilor – reevaluări critice ale literaturii exilului*, București, Editura „Jurnalul literar”, 1998.
- 55. Florescu, Nicolae**, *Menirea probegilor – reevaluări critice ale literaturii exilului*, București, Editura „Jurnalul literar”, 2003.
- 56. Georgescu, Paul Alexandru**, *Virtuțile limpezimii*, în „Luceafărul”, anul XXXI, nr. 35, 27 august 1988.
- 57. Gheorghiu, Mihnea**, *Un spirit european*, în „România literară”, anul XVII, nr. 21, 24 mai 1984.
- 58. Hâncu, Nicolae și Luciana**, *România: grandoare și tragedie*, în „Tribuna”, anul II, nr. 14, 5 aprilie 1990, interviu cu George Uscătescu.
- 59. Hâncu, Nicolae**, *Fenomenul cultural românesc ca un tot organic*, în „Tribuna”, anul II, nr. 33, 16 august, 1990, interviu cu George Uscătescu.
- 60. Hangiu, Ioan**, *Dicționarul presei literare românești (1790-2000)*, București, Editura Institutului Cultural Român, 2004.
- 61. Horia, Vintilă**, *Constantin Brancusi de George Uscătescu*, în „Destin”, nr. 11 / 1959.

62. **Horia, Vintilă**, *Escatología e historia de George Uscătescu*, în „Destin”, nr. 11 / 1959.
63. **Horia, Vintilă**, *Fronteras del silencio, de George Uscătescu*, în „Destin”, nr. 16 / 1968.
64. **Horia, Vintilă**, *Hombres y realidades de nuestro tiempo de George Uscătescu*, în „Destin”, nr. 12 / 1962.
65. **Horia, Vintilă**, *Nuevos retratos contemporáneos de George Uscătescu*, în „Destin”, nr. 11 / 1959.
66. **Horia, Vintilă**, *Utopía y plenitud histórica*, în „Destin”, nr. 13-14 / 1964.
67. **I.D. C. – C.**, *Uscătescu, George: Relaciones culturales hispano-rumanas*, în „Destin”, nr. 1 / 1951.
68. **Iloaie, Ștefan, Caravia, Paul, Constantinescu, Virgiliu Șt.**, *Mărturisitori de după gratii. Slujitori ai Bisericii în temnițele comuniste*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 1995.
69. *Istoria Românilor. România întregită (1918-1940)*, vol. VIII /Coordonator Prof. Univ. Dr. Ioan Scurtu), București, Editura Enciclopedică, 2003.
70. **Măciu, Mircea**, *George Uscătescu, umanist european*, în „Academica”, anul V, nr. 8 (56), iunie 1995.

- 71. Manea, Vasile, Ionițoiu, Cicerone, *Martiri și mărturisitori ai Bisericii din România (1948-1989)*. Biserica Ortodoxă, Cluj-Napoca, Editura Patmos, 1998.**
- 72. Manolescu, Florin, *Enciclopedia exilului literar românesc (1945-1989)*, București, Editura Compania, 2003.**
- 73. *Martiri pentru Hristos din România în perioada regimului comunist*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2007.**
- 74. Mihuț, Liliana, *El retorno de Rumanía a Europa*, în „Folia Humanística: Ciencias – Artes - Letras”, Tomo XXVIII, nr. 317, Fundación Letamendi – Forns, Noviembre – Diciembre 1990, p. 441 - 444.**
- 75. Mihuț, Liliana, *George Uscătescu, un poet român european*, în „Steaua”, anul XLI, nr. 7, iulie 1990.**
- 76. Mincu, Marin, *Poeticitate românească postbelică*, Constanța, Editura Pontica, 2000.**
- 77. Mustață, Constantin, *De vorbă cu George Uscătescu*, București, Editura Enciclopedică, 1998.**
- 78. Mustață, Ioana, *George Uscătescu, pledoarie pentru Europa*, București, Editura Roza Vânturilor, 1990.**
- 79. Nanu, Veronica, Dobre, Dumitru, *Au ales libertatea! – Dicționar. 2265 de fișe personale din evidențele Securității*, Editura Pro Historia, București, 2007.**

- 80. Niculescu, Mihai**, *George Uscătescu*, în „Destin”, nr. 19-20/1969.
- 81. Noica, Constantin**, *Continentalul mental trasat de George Uscătescu*, în „Steaua”, anul XLI, nr. 7, iulie 1990, traducere din limba franceză de Ancuța Radu.
- 82. Noica, Constantin**, *Spre un nou model de universalitate, în legătură cu opera lui George Uscătescu*, în „Tribuna”, anul II, nr. 28, 12 iulie 1990.
- 83. Novăceanu, Darie**, *George Uscătescu*, în „România literară”, anul XII, nr. 20, 17 mai 1979.
- 84. Novăceanu, Darie**, *Poezia spațiului natal*, în „Steaua”, anul XLI, nr. 7, iulie 1990.
- 85. Oprea, Nicolae, Vlasie, Călin**, *Literatura română postbelică între impostură și adevăr*, Pitești, Editura Paralela 45, 2000.
- 86. Oprișan, Ionel**, *O radiografie a exilului românesc: corespondență emisă și primită de Grigore Nandriș (1946-1967)*, București, Editura Vestala, 2000.
- 87. Orian, Georgeta**, „Destin” – o „revistă de cultură românească” din exil, în „Tribuna”, serie nouă, anul II, nr. 21, 16-31 iulie 2003.

88. **Pârja, Gheorghe**, *Dialoguri cu ferestrele spre Nord*, Cluj-Napoca, Editura Limes, 2005.
89. **Păiușan, Cristina, Ciuceanu, Radu**, *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist, 1945-1958*, vol. I, București, Institutul Național pentru studiul totalitarismului, 2001.
90. **Pelin, Mihai**, *Opisul emigrației politice. Destine în 1222 de fișe alcătuite pe baza dosarelor din arhivele Securității*, București, Editura Compania, 2002.
91. **Petrovici, Wladimir**, *Profetas de Europa de George Uscătescu*, în „Destin”, nr. 12, 1962.
92. **Popa, Mircea**, *Scriitori în exil. George Uscătescu – Poetul*, în „Viața românească”, nr. 1 – 2, 1996.
93. **Popa, Mircea**, *Reîntoarcerea la Ithaca, scriitor români în exil*, București, Editura Globus, 1998.
94. **Popa, Mircea**, *George Uscătescu în corespondență cu Ovidiu Drimba*, în „Apostrof”, anul XVIII, nr. 10, 2007.
95. **Popa, Mircea**, *Relațiile literare și culturale româno – spaniole de-a lungul timpului: 53-2007: bibliografie cronologică selectivă*, Alba Iulia, Editura Aeternitas, 2007.
96. **Popa, Mircea**, *Spania descoperită de români*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2007.

97. **Popescu, Mircea**, *George Uscătescu, Séneca nuestro contemporáneo*, în „Destin”, nr. 15, 1966.
98. **Popescu, St. M.**, *George Uscătescu: El tiempo de Ulises*, în „Destin”, nr. 13-14, 1964.
99. **Popescu, Titu**, *Convorbiri despre exil și literatură*, București, Editura „Jurnalul literar”, 2001.
100. **Popescu, Tudor R.**, *Salvarea bisericilor de orice rit din România sub ocupația militară sovietică*, București, Asociația Română pentru Educație Democratică, 1999.
101. **Popovici, C. L.**, *Problema Europei*, în „Destin”, nr. 1, iunie 1951.
102. **Popper, J.**, *George Uscătescu: Supervivencia de la literatura y del arte*, în „Destin”, nr. 24-25, 1972.
103. **Prodan, David**, *Răscoala lui Horea*, 2 vol., București, 1979; Ed. a II-a, revăzută, București, 1984.
104. **Prunduș, Silvestru Aug., Plaianu, Clemente**, *Cei 12 Episcopi Martiri ai Bisericii Române Unite cu Roma*, Cluj-Napoca, Casa de Editură Viața Creștină, 1998.
105. **Rămureanu, Ioan**, *Istoria Bisericească Universală*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1992.

106. **Rico, Francisco**, *Historia y crítica de la literatura española. Tomo 7: Época contemporánea: 1914-1939*, Barcelona, Editorial Crítica, 1984.
107. **Rico, Francisco**, *Historia y crítica de la literatura española. Tomo 8: Época contemporánea: 1939-1980*, Barcelona, Editorial Crítica, 1981.
108. **Rubio de Uscătescu, Consuelo**, *Arta cîntului*, București, Editura Muzicală, 1989.
109. **Ruști, Doina**, *Dicționar de teme și simboluri din literatură română*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002.
110. **Sângeorzan, Zaharia**, *Cu George Uscătescu despre Creație și Destin*, în „Cronica”, anul II, nr. 6, 9 februarie 1990.
111. **Sanz Villanueva, Santos**, *Historia de la literatura española. Tomo 6/2. El siglo XX: Literatura actual*, Barcelona, Editorial Ariel, 1991.
112. **Sasu, Aurel**, *Dicționarul biografic al literaturii române (M-Z)*, Pitești, Editura Paralela 45, 2006.
113. **Sălcudeanu, Nicoleta**, *Patria de hârtie: eseu despre exil*, Brașov, Editura Aula, 2003.

114. **Simion, Eugen (coordonator)**, *Dicționarul general al literaturii române (Ț-Z)*, vol. VI, București, Editura Univers Enciclopedic, 2009.
115. **Simuț, Ion**, *Incursiuni în literatura actuală*, Oradea, Editura Cogito, 1994.
116. **Stamatu, Horia**, *Chestiunea <<umanismului>> în actualitate*, în „Destin”, nr. 17-18 / 1968.
117. **Stamatu, Horia**, *Soarta libertății în veacul necesității*, în „Destin”, nr. 16 / 1968.
118. **Stănescu, Gabriel**, *Țara și exilul. Cărți, oameni, fapte, întâmplări*, Norcross, Criterion Publishing, 1999.
119. **Stănescu, Gabriel**, *Unde am fugit de acasă?*, Norcross, Criterion Publishing, 2001.
120. **Streinu, Vladimir**, *Inedit – George Uscătescu*, în „Argeș”, serie nouă, anul II (36), nr. 8 (239), mai 2002.
121. **Știrban, Marcel**, *Din Istoria Bisericii Române Unite. Biserică. Școală. Națiune. Biografii și Documente*, Satu Mare, Editura Muzeului Sătmărean, 2008.
122. **Tănase, Alexandru**, *Estetica generalizată ca ontologie a culturii*, în „România literară”, an XXI, nr. 15, 7 aprilie 1988.

- 123. Traian, Ilie, George Uscătescu în amintirile fratelui său Tiberiu Uscătescu,** în „Curierul românesc”, anul XIV, nr. 12 (191), decembrie 2002.
- 124. Udroi, Neagu, Mă consider român, mă exprim ca atare și sînt luat ca atare,** în „Luceafărul”, anul XXV, nr. 7 (1033), 13 februarie 1982.
- 125. Ulici, Laurențiu, Scriitori români din afara granițelor țării,** București, Fundația Luceafărul, 1996.
- 126. Ungheanu, Mihai, Încă unul,** în „Vremea”, anul IV, nr. 369, 21 iunie 1995.
- 127. Ungureanu, Cornel, La vest de Eden, Introducere în literatura exilului,** Timișoara, Editura Amacord, 1995.
- 128. V. U., George Uscătescu: Rumania. Pueblo. Historia. Cultura,** în „Destin”, nr. 1 / 1951.
- 129. Zaci, Mircea, Marian Papahagi, Aurel Sasu** (coordonatori), *Dicționarul scriitorilor români, R-Z,* București, Editura Albatros, 2002.
- 130. Zaci, Mircea, Marian Papahagi, Aurel Sasu,** *Dicționarul esențial al scriitorilor români,* București, Editura Albatros, 2000.